

PLA DE CONVIVÈNCIA I IGUALTAT DE L'IES MANACOR

0.- INTRODUCCIÓ: Marc normatiu i conceptualització

Partim del concepte del conflicte com un procés natural, necessari i potencialment positiu per a les persones i per als grups socials. Sempre que hi ha vida hi ha conflicte i, a més, no té perquè ser necessàriament negatiu. En moltes ocasions aquesta valoració dependrà fonamentalment de la forma com l'encarem i no tant del conflicte en si mateix.

Per tant els objectius del centre aniran encaminats a:

- Aconseguir la creació d'un bon clima de centre i d'aula que afavoreixi una convivència respectuosa i sensible entre tots els sectors de la comunitat educativa.
- Desenvolupar una cultura democràtica basada en el respecte i la justícia dins l'àmbit escolar.
- Garantir la representativitat de tots els integrants de la comunitat educativa per assegurar la pluralitat de veus i la corresponsabilització.

Marc normatiu:

- Decret 120/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el reglament orgànic dels instituts d'educació secundària.
- Instruccions per l'organització i funcionament dels centres docents públics d'educació secundària per al curs escolar corresponent.
- Decret 121/2010 de 10 de desembre pel qual s'estableixen els drets i els deures dels alumnes i les normes de convivència als centres docents no universitaris sostinguts amb fons públics de les Illes Balears.

1.-CARACTERÍSTIQUES I ENTORN DEL CENTRE EDUCATIU.

A/ Característiques del centre i de l'entorn.

El nostre centre es troba situat a Manacor, capital de la comarca de Llevant de Mallorca. Els nostres alumnes d'ESO provenen del municipi de Manacor (Manacor i localitats costaneres), a batxillerat i cicles formatius també provenen del municipi de Manacor i de tota la comarca. És un centre amb molt d'alumnes d'altres nacionalitats i de classes socials diferents.

B/ Estudi i valoració de la convivència al centre. Aspectes que influeixen en la convivència.

Els conflictes més freqüents entre l'alumnat són els de tipus verbal (desacords, discussions, agressions verbals, insults...) i, no tan freqüents són els que suposen una agressió física. Es

fa una intervenció immediata a fi de resoldre el conflicte ràpidament i prevenir que no es magnifiqui. A l'actualitat podem valorar com a positiu el clima de convivència del centre, els conflictes esporàdics apareixen de tant en quant, principalment en els primers cursos de la ESO. Les incidències són produïdes per un determinat grup reduït d'alumnes, mentre que la gran majoria no presenta incidències.

Un dels nostres principis és fer feina en la prevenció a fi d'evitar els conflictes.

C/ Estudi i valoració del tractament de la igualtat entre ambdós sexes i situacions de violència per a qüestions de gènere.

Entenem la coeducació com un aspecte primordial a treballar diàriament dins el nostre centre. Els problemes que hi pugui haver al respecte són pocs i puntuals, no obstant això, dins el pla d'acció tutorial es plantegen mesures per tal de fer efectiva la igualtat entre els dos sexes i prevenir la violència de gènere.

Per al curs 2018/19, hem sol·licitat participar en el programa "Cap a la co-educació en el centres educatius" de la Conselleria d'Educació i Universitat.

Tenim la figura de la coordinadora de coeducació i ens hem adherit a la iniciativa 'Feminisme a l'escola'.

D/ Respostes del centre a aquestes situacions. Grau d'implicació i participació de professors, alumnes i famílies.

La resposta de l'equip directiu i el professorat del centre és la de promoure l'actitud de participació de l'alumnat, els canals de diàleg, respecte i comunicació per solucionar qualsevol conflicte.

La relació amb les famílies és bona, amb reunions d'informació i coordinació de caràcter global, a principi de curs (després de l'avaluació 0), i particulars sempre que sigui necessari. En els casos de conflictes puntuals sempre es convoca als pares. És important l'actuació dels tutors per dur a terme aquesta tasca.

Les situacions particulars que afectin a la convivència i resolució de conflictes en el centre són comentades amb la família si s'ha de dur a terme qualche tipus d'intervenció o informació de la conducta.

Des del curs 2017/18, comptam al nostre centre escolar amb la figura de la TISOC (Tècnic d'Intervenció Socio-Comunitària), que ha estat molt positiva per a la millora en la intervenció per a la resolució dels conflictes de convivència a l'IES.

Des del curs 2017/18, treballam per a la resolució dels conflictes mitjançant una subcomissió de convivència formada per diferents professionals (cap d'estudis, coordinadora de convivència, orientadora i TISOC), amb l'objectiu de prevenir conflictes i intervenir per a la recerca de solucions positives. Aquesta subcomissió de convivència es reuneix setmanalment amb l'objectiu de coordinar-nos i planificar les intervencions. Igualment, cada membre de la subcomissió participa a les reunions setmanals de tutors de cycle on es comenten els casos i/o conflictes que tenen a veure amb la convivència al nostre centre escolar.

Durant el curs 2017/18, es va posar en marxa, des de la subcomissió de convivència, un programa pilot al centre anomenat «AAA» d'acollida i acompanyament d'alumnes. En aquest programa, cada alumne que arriba de l'educació primària té assignat a un alumne de 2n o 3r d'ESO que s'encarrega d'acollir-lo i acompanyar-lo en la seva adaptació al centre durant tot el curs escolar. Per a fomentar la relació entre ells, s'han dut a terme activitats de coneixement i cohesió de grup. Dins aquest programa també es fomenta la coeducació.

Al curs 2018-2019 s'ha creat un grup d'alumnes sociomentors (mediadors i cibermentors). Aquests alumnes han fet una formació per poder dur a terme la seva tasca, que consisteix principalment en poder prevenir i donar solució a petits conflictes que van sorgint al dia a dia. Aquests alumnes s'han presentat a la comunitat educativa.

E/ Relació amb els serveis socials, sanitaris o d'altre tipus i recursos de l'entorn i de la comunitat.

S'estableixen coordinacions setmanals de la TISOC amb els Serveis Socials de Manacor. Com a part dels continguts a treballar, es segueix el protocol d'absentisme (NM020714), el traspàs d'informació de casos i la planificació conjunta de la intervenció.

La TISOC es converteix en el nexa entre els serveis externs i el centre escolar, traslladant la informació de les reunions que manté a la subcomissió de convivència.

Igualment tenim relació i traspàs d'informació amb els centres de primària i col·laboració amb la mediadora sociocultural de l'Ajuntament de Manacor.

A nivell de casos puntuals s'estableixen relacions amb els professionals sanitaris del municipi, ja siguin metges, psicòlegs i/o psiquiatres. A l'IES tenim el servei de Consulta Jove.

També disposam de la figura de la policia tutora. En aquest punt, volem fer constar la necessitat d'augmentar les hores de disposició d'aquesta figura al nostre centre escolar, donat el volum de casos que maneja.

2.- OBJECTIUS PER TAL DE MILLORAR LA CONVIVÈNCIA.

A/ Aconseguir la integració efectiva de tots els membres de la comunitat educativa.

- Esment dels rols per evitar discriminacions dins l'aula
- Recollida i valoració de les opinions de totes les persones.
- Repartiment de tasques per evitar discriminacions
- Potenciació de l'autoobservació i l'observació dels altres, les habilitats socials, l'empatia, les emocions, etc.
- Consens per establir normes de comportament i actuació dins l'aula
- Utilització i valoració de l'acció tutorial com a eina per consolidar el grup classe, millorar la comunicació, escoltar, etc.
- Afavorir la participació de l'alumnat en les tutories i les assemblees de delegats i delegades.
- Potenciar el sentiment d'autoestima en l'alumnat.
- Afavorir activitats que promoguin l'ajuda i la cooperació entre companys.
- Fomentar els aspectes positius de l'alumnat.

El reforç positiu serà utilitzat com a eina preventiva, compensadora i de foment de les actituds positives.

B/ Promoure la participació dels alumnes i les famílies.

- Potenciar les entrevistes individuals com a element de comunicació clau entre famílies i professorat.
- En conflictes greus, realitzar el contacte amb les famílies amb immediatesa.
- Informar les famílies de la tipologia del centre, del PEC, horaris, instal·lacions i normes de l'escola, tant per part de la direcció en aquells aspectes més generals de centre, com per part del professorat en aquells aspectes més particulars.
- Promoure activitats de formació per a les famílies, ja sigui mitjançant l'APIMA, o d'altres organismes.
- Plantejar les entrevistes a les famílies com a via de diàleg, acord i solució dels conflictes, així com d'adopció d'iniciatives conjuntes família-escola.

-Fluïdesa de comunicació amb les famílies a diversos nivells (grup classe, nivell, cicle, centre, etc) mitjançant entrevistes individuals i col·lectives, circulars, tríptics informatius, la pàgina web del centre....

C/Impulsar les relacions positives entre els membres de la comunitat educativa.

- Garantir uns canals de comunicació fluids i freqüents entre tots els membres de la comunitat educativa.
- Aprofitar les vies de comunicació i participació en les activitats comunes que tenim implantades com a centre.
- Potenciar i fomentar la participació dels pares i mares en les activitats del centre.
- Reunió inici de curs entre APIMA i l'equip directiu. Reunions sempre que es considerin necessàries, ja sigui amb l'equip directiu o amb el departament d'orientació. Realització de projectes conjuntament. Organitzar xerrades per la comunitat educativa.
- Assemblees de delegats, amb l'assistència de l'equip directiu.
- Intercanvis a 1r d'ESO (Pollença), 2n ESO (Eslovàquia o Croàcia)
- Impulsar metodologies integradores que treballin els valors per fer feina des d'un punt de vista més holístic. (Projecte de convivència a l'aula)

D/ Prevenir els conflictes i, si se'n produeixen, facilitar-ne la gestió positiva.

- Comprendre tant els sentiments com les emocions pròpies i dels altres.
- Reconèixer la necessitat de verbalitzar els sentiments de les persones, les seves emocions.
- Dedicar temps a escoltar i mostrar respecte per la dignitat de tots els éssers humans i valorar la riquesa de la diversitat.
- Oferir suport.
- Potenciar l'autoestima.
- Entendre com el comportament que ha originat el conflicte ha afectat o afecta les altres persones.
- Esbrinar com s'ha originat el conflicte i delimitar-lo.
- Donar la possibilitat a les persones implicades, de participar en la seva resolució i en les mesures a adoptar (arribar a acords mitjançant el diàleg).
- Cal que el professorat conegui l'alumne i el seu entorn familiar i escolar mitjançant diferents procediments: revisió d'expedient, entrevistes amb altres mestres, entrevistes

individuals amb les famílies des de principi de curs i sempre que sigui necessari, realització d'estudis i sociogrames...

- Carpeta de tutoria on es recull tota la informació del grup classe durant la seva escolaritat.
- La comunicació professor - alumne ha de ser fluïda.
- El tutor/a d'un alumne/a que presenti una necessitat d'atenció especial ho comunicarà als orientadors i a la resta de professorat que intervé amb l'alumne, a l'equip directiu amb la finalitat d'assabentar-ne la resta de personal.
- Establir en els grups d'alumnes mesures preventives acordades en el grup classe. Les mesures, quan s'hagin de prendre, tendran un caràcter **educatiu i compensador** en el sentit de permetre retornar al clima de convivència.
- Foment de l'autoobservació i l'observació dels altres, la crítica i l'autocrítica des dels conflictes i la seva gestió en positiu perquè aprenguin també a reconèixer els seus errors.

AFAVOREIX LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES	DIFICULTA LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES
Calmar-se Escoltar activament. Emprar un llenguatge respectuós. Diferenciar el problema de la persona. Focalitzar l'atenció en el problema. Saber defensar les posicions respectant els sentiments dels altres. Saber demanar disculpes quan es comet una falta. Proposar solucions. Cercar acords i ser respectuosos amb els acords Tenir espais i temps per afrontar els conflictes.	Insultar Amençar Culpabilitzar Acusar Menysprear / ridiculitzar Jutjar Veure únicament la nostra versió. Generalitzar/ "etiquetar" Pegar Treure altres qüestions que no estan lligades al conflicte No assumir dificultats.

E/Prevenir la violència per raó de gènere i l'assetjament sexual.

La millor prevenció és la coeducació que té com a objectiu promoure una educació que potencia la igualtat real d'oportunitats entre al·lots i al·lotes, entre homes i dones.

La coeducació cerca l'eliminació de tota mena de discriminació per raó de gènere.

La coeducació i el respecte per la diversitat de les diferents opcions sexuals de les persones són elements cabdals per treballar en el respecte i la igualtat.

Propostes d'actuació al centre

- Sensibilitzar la comunitat educativa en la necessitat del treball en la coeducació i en la prevenció de la violència masclista.
- Incorporar la coeducació i la prevenció de la violència masclista al Projecte educatiu i a la resta de documents del centre.
- Promoure la representació paritària en els càrrecs de responsabilitat i representació del centre.
- Incorporar en el Pla d'Acció Tutorial la reflexió i participació en els esdeveniments i jornades que són referents coeducatius (la diada internacional contra la violència envers les dones, la diada internacional de la dona, entre d'altres).
- Potenciar una orientació professional no estereotipada per raons de gènere. Incloure activitats al respecte.
- Reconèixer la problemàtica de la violència de gènere com una realitat que està patint l'alumnat i no només com un problema del món dels adults.
- Parlar obertament amb el professorat, famílies, sobre els conflictes relacionats amb la violència masclista, tant dels casos directes que es viuen al centre com dels que passen fora d'ell.
- Potenciar que l'alumnat conegui i participi en les activitats que promouen les entitats culturals, esportives i de lleure de l'entorn en aquests temes.

3.- PROPOSTES DE FORMACIÓ PER A TOTA LA COMUNITAT EDUCATIVA

La formació específica sobre la convivència i la resolució de conflictes pensam que és necessària per millorar les pautes d'actuació que potenciïn un clima favorable en el centre.

Es fa necessari introduir la formació permanent del professorat en el complex món de les relacions interpersonals en el centre: mediació escolar, habilitats socials, resolució de conflictes, estratègies per fomentar la participació, intervenció davant problemes de conducta, violència a les aules, maltractament entre companys, etc.

4.- ACCIONS PREVISTES PER A LA CONSECUCIÓ DELS OBJECTIUS PROPOSATS.

- DINS EL PLA D'ACCIÓ TUTORIAL (DC020501r1).

- ESPECÍFIQUES:

1. Sociogrames.
2. Introducció de noves metodologies de treball a l'aula: treball cooperatiu, chromebook, treball per projectes,... (VEURE ANNEX)

3. Creació d'una aula de convivència. Per tal de fomentar un bon clima d'aula i de centre, facilitar la convivència a l'institut, atendre a l'alumnat amb una problemàtica social i prevenir l'aparició de conflictes de convivència. Hem adequat un espai on es treballarà de forma individual i grupal per a la prevenció i la resolució dels conflictes.

5.- PROCEDIMENTS ESPECÍFICS D'ACTUACIÓ PER PREVENIR I GESTIONAR CONFLICTES.

En cas de conflicte el professor implicat intenta arreglar la situació i arribar a un acord. Si no és possible el tutor intervé. En cas que sigui necessari el tutor es posa en contacte amb la subcomissió de convivència per a solventar el problema. Si és necessari, es pren una mesura consensuada amb l'alumne.

En casos d'assetjament i abús escolar s'aplica el protocol de la Conselleria d'Educació i Universitat.

A/ Comissió de convivència

L'IES Manacor disposa d'una comissió de convivència i una coordinadora de convivència, d'acord amb el Decret 121/2010 que regula les normes de convivència als centres. Aquesta comissió té, entre d'altres, les funcions següents:

- a) Coordinar les accions previstes en el pla de convivència.
- b) Fer de nexa de relació de la comunitat escolar amb l'Administració educativa i amb l'institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar, sens perjudici de les competències de representació legalment atribuïdes al director del centre.

B/ Servei de mediació escolar

Des de la subcomissió de convivència, hem integrat el Servei de Mediació, creant, des del programa «AAA», la figura dels alumnes sociomentors, que interveine de forma activa en la resolució dels conflictes entre iguals, tant a nivell personal com a nivell cibernètic.

Els sociomentors participen a les Jornades d'alumnes mediadors i cibermentors organitzades per Convivèxit.

Incorporar sociomentors nous, d'acord amb els criteris establerts per la subcomissió de convivència.

Formació dels sociomentors:

A través del programa AAA

Formació específica a través del policia tutor i serveis externs que vulguin col.laborar.

Aspectes positius

- Disminueix el nombre de sancions.
- Augmenta la capacitat de resolució de conflictes de forma no violenta.
- Contribueix a desenvolupar actitud d'interès i respecte per l'altre.
- Contribueix a desenvolupar la capacitat de diàleg, millorar les habilitats comunicatives, sobretot l'escolta activa.
- Augmenta l'actitud col·laborativa en el tractament dels conflictes al buscar junts solucions satisfactòries per ambdues parts.

Confictes mediabls

La mediació pot ser utilitzada per qualsevol membre de la comunitat escolar: alumnat, professorat i serveis, encara que la majoria de conflictes que van a mediació són entre alumnes.

Es pot oferir la mediació per resoldre conflictes generats per conductes lleus dels alumnes contràries per a la convivència del centre.

Conflictes no mediabls

- Assetjament i abús sexual
- Agressions greus, violència greu, intimidacions.
- Robatoris
- Qualsevol tipus d'abús per condició de superioritat o de gènere
- Discriminacions racials greus